

En ny lesepolitikk

I Norge har vi et godt litterært system som sikrer tilgjengelighet av et bredt utvalg bøker i bokhandel og bibliotek. Vi har gode støtteordninger for å skrive og utgi bøker, og andelen av befolkningen som leser bøker holder et høyt nivå, på tross av at konkurransen om tidsbruken til folk øker. Men det leses mindre enn tidligere. SSBs mediebarometer og Leseundersøkelsen viser begge nedgang i lesing for flere aldersgrupper. PISA 2018 viser en nedgang på 15 prosentpoeng i andel 15-åringer som leser på fritiden.

For å sikre at vi fortsatt leser, ønsker en samlet bokbransje å spille inn fem punkter som bør inngå i en ny lesepolitikk:

1. Handlingsplan for lesing

Lesefremmende innsats må bli en større del av både kunnskaps- og kulturpolitikken. Det er nødvendig med en koordinert, omfattende og langsiktig satsing på lesing og litteraturformidling for alle aldersgrupper. Vi bør etablere en helhetlig tenkning rundt hvordan man best forvalter den kompetansen som finnes på litteratur- og leselestformidling i Norge. En forutsetning for å få dette til er tydelige mål og forutsigbare rammevilkår som gjør det mulig å arbeide nasjonalt og bredt.

2. Statusheving av norsk

Tall fra Leseundersøkelsen viser at 15–24 åringer nå leser like mye på fremmedspråk som på norsk. På sikt kan dette medføre et fattigere språk og domenetap. Virkemidlene i en ny lesepolitikk må bygge opp under språkpolitikken. Å lese på norsk er språkbevarende og språkutviklende.

3. Videreføring og styrking av eksisterende lesetiltak

Lesetiltak trenger tid for å virke. Foreningen !les har etablert seg som en viktig samarbeidspartner for skolen i lesearbeidet. Leseaksjonene har blitt en fast del av undervisningen på mange skoler, og er av lærere anerkjent som gode lesestimulerende tiltak. Vi vil også trekke fram det viktige arbeidet til Leser søker bok, som arbeider for å bedre vilkårene for litteratur til mennesker som av ulike årsaker har vansker med å lese vanlig tekst. I tillegg bør flere av de lesestimulerende tiltakene som ble iverksatt under Bokåret 2019, videreføres.

4. Styrking av skolebibliotekene

Skolebibliotekene er mange barns første møte med litteratur. Skolebibliotek er i dag ikke en del av bibliotekpolitikken. Vi ber om at skolebibliotekenes rolle som en viktig litteraturformidler for barn anerkjennes og at en satsning på skolebibliotek blir en del av en ny lesepolitikk.

5. Et bedre grunnlag for politikkkutforming

Kunnskapsbasert politikkkutforming er viktig for å lykkes. Det er behov for en kartlegging av eksisterende og pågående forskning knyttet til lesing, noe som vil gi et bedre grunnlag i politikkkutforming og bidra til å avdekke områder der det er behov for mer forskning. Det er også behov for bedre statistikk om lesing. I Danmark er det etablert et Bogpanel under Kulturdepartementet som produserer statistikk og rapporter og arrangerer konferanser om bokmarkedet og lesing. I Kulturmeldingen står det at Kulturrådet skal få i oppdrag å ta større ansvar for statistikk på kulturområdet. Måling av lesevaner bør bli en del av denne statistikken.

Oslo 19.12.19

Den norske Forfatterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norsk Oversetterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Den Norske Forleggerforening, Den norske Bokhandlerforening, Norsk Bibliotekforening, Foreningen !les, Leser søker bok og Norsk kritikerlag